

Костянтин Євгенович ШЕВЕЛЕВ,

старший викладач кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3501-5021>;

Олена Леонідівна МУРЕНКО,

старший викладач кафедри права
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ ЯК ФОНОВЕ ЯВИЩЕ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ

На сучасному етапі існування України, у зв'язку з веденням на території держави бойових дій, вельми актуальною постає проблема «чорного ринку» вогнепальної, холодної та інших видів зброї, боєприпасів та вибухівки.

Злочинні угруповання, різного роду та направленості користуються послугами нелегальних постачальників зброї для задоволення потреб забезпечення власної кримінальної діяльності.

Так, у 2015 році, викрито та знешкоджено організовану групу на чолі з раніше неодноразово судимим «Ш», до складу якого входило понад 40 осіб, на рахунок яких значилось 170 злочинів, у тому числі вбивства за обтяжуючих обставин, розбійні напади та пограбування. У злочинців вилучено близько 100 одиниць вогнепальної зброї, в тому числі 6 автоматів «Калашнікова», пістолет «ПСМ» з глушником, три пістолети «ТТ», 4 пістолети іноземного виробництва, 4 револьвери, 5 обрізів, 3 саморобних рушниц, близько 3 тисяч патронів, 7 бойових гранат, 5 запалів та 5 кг вибухівки. Виявлено канал поставок вогнепальної зброї громадянином «М» з зони проведення АТО.

Також, у ході розслідування ряду резонансних кримінальних справ органами військової прокуратури спільно з СБУ та ВСП, за отриманою інформацією, викрито злочинну групу бандитсько-рекетирського спрямування на чолі з колишнім військовослужбовцем «Р» до складу якої входило 11 осіб, (в основному мешканців міста Одеси, області та Республіки Молдова). Злочинці займалися викраденням громадян і скоювали вбивства «на замовлення», вчинили ряд злочинів на території Одеської області, Республіки Молдова та два вбивства у Тернопільській області. У членів цієї групи вилучено 2 гранатомети РПГ-26, 8 автоматів «Скорпіон» та «Калашнікова», понад 5 тисяч набойів та 46 магазинів до автоматичної зброї, 46 гранат, 14 тротильових шашок, 4 вибухові пристрої «МД», міну «МОН-90», 5 комплектів лазерних прицілів, глушники, запали, мікроримикачі та нагальювальні механізми до вибухових пристроїв, 8 автомашин.

Вказане угруповання, також, отримало частину зброї з зони проведення АТО, канал її постачання повністю викрито, особам, причетним до злочину оголошено про підозру за ст. 191 та 364 КК України.

Виявити вказані злочини та запобігти подальшій злочинній діяльності вказаних угруповань, в значній більшості, допомогли: кваліфіковані, із застосуванням сучасної криміналістичної техніки огляди місць подій, правильна організація роботи працівників розшуку по встановленню осіб, причетних до скоєння злочинів, що досить важливо при розкритті тяжких резонансних злочинів, вчинених з використанням вогнепальної зброї та вибухових пристроїв і розкриття злочинів по «гарячих слідах».

Одразу ж після огляду місця події та інших першочергових слідчих дій з урахуванням здобутих доказів розроблювались детальні плани проведення подальшої роботи по розслідуванню фактів вимагання, вбивств, вчинених в умовах неочевидності, спрямованої на розкриття злочину. При цьому висуваються і відпрацьовуються всі можливі реальні версії вчинення.

За виконанням планів, тобто за розслідуванням справ, здійснюється постійний контроль з боку процесуального керівника.

Так, в разі злочинів в умовах неочевидності, повинна утворюватись аналітична група, до складу якої входять криміналіст, судмедексперт, процесуальний керівник, ця група працює паралельно зі слідчим, у якого в перебуває провадження.

Основне завдання аналітичної групи – накопичення оперативної інформації щодо можливих мотивів злочину, можливих свідків та підозрюваних, інших осіб, причетних до злочину, знарядь злочину, речових доказів, місця їх знаходження та іншої інформації, яка сприятиме розкриттю.

Процесуальний керівник забезпечує координацію роботи з органами поліції, оперативно повідомляє слідчого про здобуті при проведенні оперативно-розшукових заходів дані, які мають значення для розслідування злочину, зокрема, можуть бути використані при допитах свідків та підозрюваних, потерпілих тощо.

Впевнені, що основним фактором, що позитивно позначиться на організації роботи по розкриттю та розслідуванню вбивств, нелегальному постачанню зброї та інших тяжких насильницьких злочинів, особливо вчинених організованими групами, має бути творчий, нетрадиційний підхід до організації і проведення слідчих дій, взаємодії підрозділів.

Протидія нелегальним поставкам зброї, якою насичуються кримінальні угруповання є пріоритетом у діяльності правоохоронних органів держави на усіх організаційних ланках.

Одержано 17.03.2018